ธรรมนิติ
DHARMNITI
www.dst.co.th

งบกระแสเงินสด & การวิเคราะห์งบการเงิน

อย่างมืออาชีพ

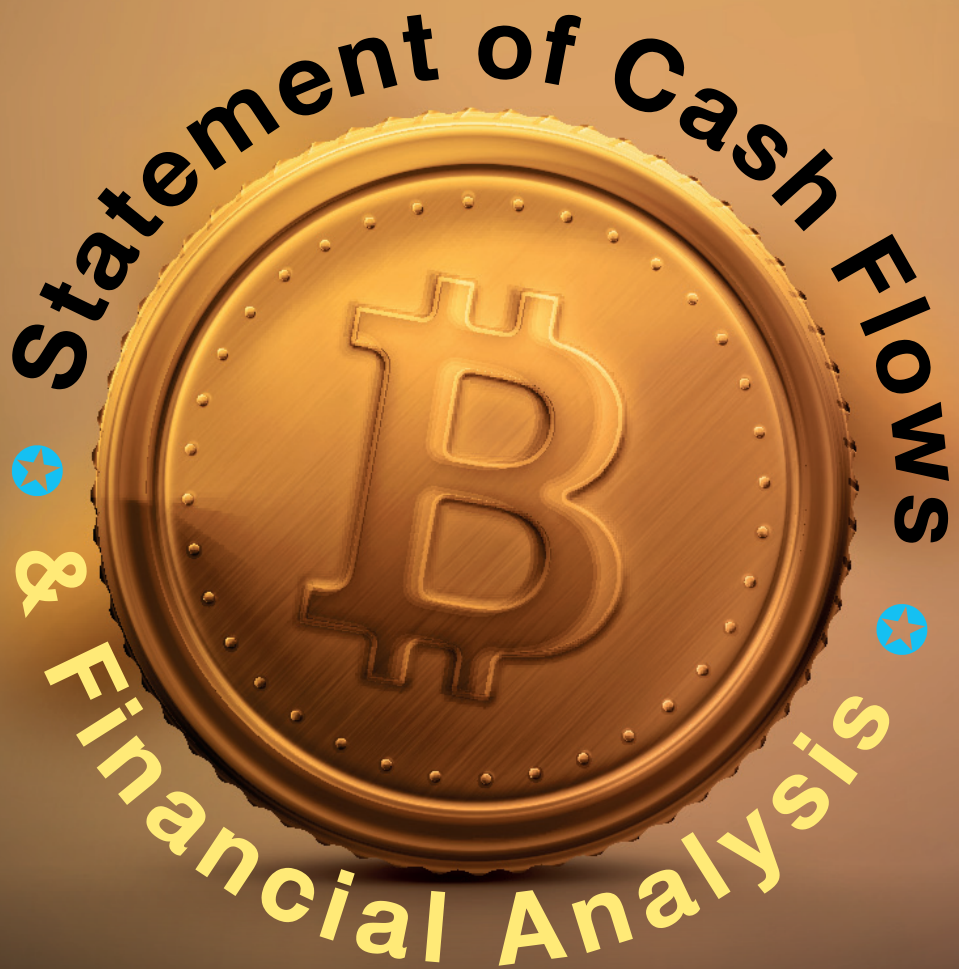

■ โดย...สมเดช โรจน์คุรีเสถียร (สงวนลิขสิทธิ์)

ธรรมนิติ DHARMNITI www.dst.co.th

วารสาร ธรรมนิติ ฉบับ

เอกสารภาษีอากร

วารสารวิชาการทางกฎหมายบัญชีและภาษีอากรที่มียอดสมาชิกสูงสุด

TAX MAGAZINE

ท่านสามารถเสริมสร้างความรู้ความชำนาญในด้านกฎหมาย บัญชี และภาษีอากรได้จาก สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เรามอบให้ดังนี้

1. รับหนังสือธรรมนิติ ฉบับ **เอกสารภาษีอากร** ปีละ 12 เล่ม
2. รับหนังสือ ประมวลรัษฎากร ฉบับสมบูรณ์ ปีละ 1 เล่ม
3. รับส่วนลดในการเข้าร่วมฝึกอบรมและสัมมนา
4. รับส่วนลดในการซื้อผลิตภัณฑ์หนังสือ
5. มีสิทธิเข้าสัมมนาพิเศษปีละ 1 ครั้ง (ตามเงื่อนไขของบริษัทฯ)
6. ลงประกาศรับสมัครงานฟรี นาน 6 เดือน (ไม่จำกัดตำแหน่ง) ที่ www.jobdst.com

สมัครสมาชิกผ่าน ID LINE

@ocs8715

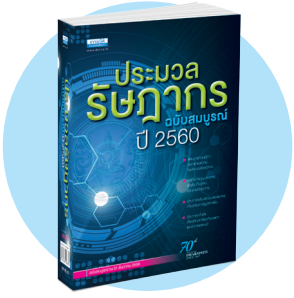

- กฎหมายบัญชี
- บัญชีภาษีอากร
- การบัญชีธุรกิจ
- ภาษีสรรพากร
- การวางแผนภาษีสำหรับการประกอบธุรกิจ
- การบริหารธุรกิจ
- ข่าวเศรษฐกิจการพาณิชย์
- มติ ครม.
- คำพิพากษาศาลฎีกาและหมายเหตุ
- ตอบข้อหารือกรมสรรพากร
- ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง

ขอเรียนเชิญนักบัญชี เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร นักธุรกิจ ผู้ลงทุน สมัครสมาชิกหนังสือ **เอกสารภาษีอากร** เพื่อท่านจะได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีของธุรกิจ กฎหมายบัญชีและภาษีอากร ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน

สมัครสมาชิกออนไลน์

สนใจสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

โทรศัพท์ (02) 555-0906-9 / E-mail : member@dharmniti.co.th

Download ใบสมัครหรือสมัคร Online ที่ www.dst.co.th

งบกระแสเงินสด
และ การวิเคราะห์งบการเงิน
อย่างมืออาชีพ

Statement
of Cash Flows
& Financial
Analysis

งบกระแสเงินสดและการวิเคราะห์งบการเงินอย่างมืออาชีพ

(Statement of Cash Flows & Financial Analysis)

โดย สมเดช โรจน์คุรีเสถียร

พิมพ์ครั้งที่ 5 พฤศจิกายน 2560

เจ้าของ	บริษัท ธรรมนิติ เพรส จำกัด
ที่ปรึกษา	ดุลยทัศน์ พืชมงคล
	กิตติยา อาภากุลอนุ
ออกแบบปก	ปิติพัฒน์ อรุณวรวิวัฒน์
รูปเล่ม	วรรณา สนธิอนุเคราะห์
พิสูจน์อักษร	ประนอม เพ็ชรสมัย
	จันทร์จิรา ซื่อพร้อม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
สมเดช โรจน์คุรีเสถียร.
งบกระแสเงินสดและการวิเคราะห์งบการเงินอย่างมืออาชีพ Statement of Cash Flows & Financial Analysis.-- พิมพ์ครั้งที่ 5.-- กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ เพรส, 2560.
784 หน้า.
1. งบกระแสเงินสด. 2. งบการเงิน I. ชื่อเรื่อง.
658.15
ISBN 978-616-302-135-9

ได้รับอนุญาตจัดพิมพ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
(ห้ามคัดลอกหรือถ่ายเอกสารส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต มิฉะนั้นจะถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย)

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย
บริษัท ธรรมนิติ เพรส จำกัด
เลขที่ 178 อาคารธรรมนิติ ซอยเพิ่มทรัพย์ (ประชาชื่น 20) ถนนประชาชื่น
แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ 10800

คำนำ

เมื่อสิ้นรอบบัญชีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องมีการจัดทำงบการเงิน เพื่อแสดงให้ทราบถึงการเปลี่ยนฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการ แทบทุกกิจการจะต้องมีเงินสด เงินฝากธนาคาร อันเป็นความจำเป็นในการประกอบธุรกิจ เมื่อกิจการมีการรับหรือจ่ายเงินสดเกิดขึ้น กิจการควรจะมีเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมเงินสดของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำงบกระแสเงินสด ประมาณการเงินสด หรืองบประมาณเงินสดก็ตาม อันจะมีผลทำให้กิจการบริหารจัดการเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การจัดทำงบกระแสเงินสดที่แสดงให้กิจการทราบถึงการได้มาและใช้ไปของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดที่เกิดแต่ละรอบบัญชี ซึ่งมีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเงินสดได้เป็นอย่างดี หากงบการเงินที่กิจการออกมาในแต่ละเดือน แต่ละปี สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการได้โดยการวิเคราะห์งบการเงินก็จะช่วยให้กิจการใช้ข้อมูลจากงบการเงินได้ประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารกิจการ

หนังสือ “งบกระแสเงินสดและการวิเคราะห์งบการเงินอย่างมืออาชีพ (Statement of Cash Flows & Financial Analysis)” ได้จัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งที่ 5 ได้ปรับปรุงเนื้อหาใหม่ทั้งหมดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 7 เรื่อง งบกระแสเงินสด ของสภาวิชาชีพบัญชี และหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์งบการเงินและการอ่านงบการเงินเพื่อประโยชน์ในการบริหารกิจการ เหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นและผู้มีประสบการณ์ที่ต้องการจัดทำงบกระแสเงินสด การควบคุมเงินสด และการอ่านงบการเงินให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

สมเดช โรจน์คุรีเสถียร

พฤศจิกายน 2560

Contents

Section 1 มองงบการเงินแบบมืออาชีพ	**14**
การจัดทำงบการเงิน	15
หลักการบัญชีที่สำคัญ	16
งบแสดงฐานะการเงิน	18
สมการบัญชี	23
งบกำไรขาดทุน	24
การรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชี	28
รายได้และรายจ่าย	34
ความสัมพันธ์ของงบกำไรขาดทุนและงบแสดงฐานะการเงิน	36
การวิเคราะห์รายการค้าในการจัดทำงบการเงิน	37
ระบบการบันทึกบัญชี	41
เดบิตและเครดิต	42
วัตถุประสงค์ของงบการเงิน	43
กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน	43
วัตถุประสงค์ของรายงานทางการเงิน	45
ทรัพยากรเชิงเศรษฐกิจและสิทธิเรียกร้อง	46
เกณฑ์คงค้าง	46

Contents

ลักษณะเชิงคุณภาพ	48
งบการเงิน	49
วัตถุประสงค์ของงบการเงิน	51
ลักษณะเชิงคุณภาพที่กำหนดว่าข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์	51
ผู้ใช้งบการเงินและความต้องการข้อมูล	52
วัตถุประสงค์ของงบการเงิน	53
ข้อสมมติฐานทางบัญชี	53
ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน	54
ข้อจำกัดของงบการเงิน	56
องค์ประกอบของงบการเงิน	57
การรับรู้ของงบการเงิน	57
งบการเงินของธุรกิจ	59
งบกำไรขาดทุน	66
งบกระแสเงินสด	70
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ	75
นโยบายการบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน	77
ตัวอย่างงบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	84

Contents

รูปแบบงบการเงิน 142

งบกระแสเงินสด 179

ความหมายของรายการย่อในงบการเงินของบริษัทมหาชนจำกัด 194

Section 2 เงินสดและการจัดการเงินสด 245

งานที่เกี่ยวข้องกับเงินสด 250

เช็ค 264

ข้อควรระมัดระวังในการจ่ายเช็ค 265

ข้อควรระมัดระวังในการรับเช็ค 267

ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค 270

ระบบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเงินสด 271

ประโยชน์ของเอกสารทางการเงิน 274

ขั้นตอนของการออกแบบเอกสาร 275

เอกสารและแบบพิมพ์ 279

เอกสารที่ใช้ประกอบการบันทึกบัญชี 281

บัญชีและเอกสาร 284

การจัดระบบและรูปแบบรายงานที่มีประสิทธิภาพ 286

Contents

การจัดทำรายงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ	287
ประเภทของรายงานทางการเงิน	289
การวางระบบการรับหรือจ่ายเงินสด	290
สมุดบัญชีเงินสดย่อย	311
ระบบ Imprest System	312
การบันทึกบัญชีการเบิกเงินชดเชยเงินสดย่อย	316
ระบบใบสำคัญ	319
ทะเบียนใบสำคัญจ่าย	322
ทะเบียนจ่ายเช็ค	325
ใบสำคัญค้างจ่าย	327
งบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร	331
การจัดทำงบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร	336
การจัดระบบการควบคุมภายในของงานการเงิน	339
ประโยชน์ที่ได้รับจากการตรวจสอบภายใน	340
สิ่งสำคัญในการตรวจสอบภายใน	341
ประเภทของการตรวจสอบภายใน	342
ขอบเขตของงานตรวจสอบภายใน	343

Contents

ขั้นตอนในการตรวจสอบภายใน 344

ข้อควรระมัดระวังเกี่ยวกับเงินสด 344

การควบคุมภายในเกี่ยวกับรายจ่าย 345

การจัดทำงบประมาณเงินสด 346

รูปแบบและประเภทของงบประมาณ 348

Section 3 งบกระแสเงินสด (Statement of Cash Flows) 353

งบการเงิน 354

งบแสดงฐานะการเงิน 355

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น 357

งบกำไรขาดทุน 360

งบกระแสเงินสด 362

ประโยชน์ของงบกระแสเงินสด 367

การเปลี่ยนแปลงในเงินสด 368

ความสัมพันธ์ระหว่างงบกำไรขาดทุนกับงบกระแสเงินสด 371

การนำเสนองบกระแสเงินสด 373

กิจกรรมดำเนินงาน 374

Contents

กิจกรรมลงทุน	375
กิจกรรมจัดหาเงิน	377
ตัวอย่างรูปแบบของงบกระแสเงินสด	379
การจัดทำงบกระแสเงินสด	381
ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำงบกระแสเงินสด	391
วิธีการจัดทำงบกระแสเงินสด	399
รายการในงบกำไรขาดทุน	403
การจัดทำงบกระแสเงินสด	409
วิธีกระดาษทำการ	451
ขั้นตอนในการจัดทำกระดาษทำการงบกระแสเงินสด	464
วิธี T Account	473
สรุปการปรับปรุงรายการงบกระแสเงินสดวิธีทางตรงและทางอ้อม	520
ปัญหาในการจัดทำงบกระแสเงินสด	522
การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด	524
การวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน	525
การวิเคราะห์การเจริญเติบโตหรือแนวโน้ม	533
การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	539
การวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนเงินสด	560

Contents

Section 4 วิเคราะห์งบการเงิน มองอดีต ปัจจุบัน และอนาคต 571

ความมุ่งหมายของงบการเงิน 572

ความรับผิดชอบต่องบการเงิน 572

ส่วนประกอบของงบการเงิน 573

การรับรู้รายการในงบการเงิน 579

วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์งบการเงิน 582

ประโยชน์ของการวิเคราะห์งบการเงิน 583

ประเภทของการวิเคราะห์งบการเงิน 586

การวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน 586

การวิเคราะห์การเจริญเติบโตหรือแนวโน้ม 592

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 598

ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 598

วิเคราะห์อัตราส่วนกำไร 603

การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงในอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม 605

อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ 610

อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร 615

ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น 619

Contents

ผลตอบแทนจากกำไรต่อหุ้น 623

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน 625

จำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญที่ถือโดยบุคคลภายนอก 630

กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานปรับลด 631

การวิเคราะห์ความเสี่ยง 633

การวิเคราะห์ความเสี่ยงสภาพคล่องระยะสั้น 634

อัตราส่วนหมุนเวียนของเจ้าหนี้ 647

วิเคราะห์ความเสี่ยงสภาพคล่องระยะยาว 651

สรุปตารางวิเคราะห์งบการเงินที่สำคัญ 659

วิเคราะห์อัตราส่วนกำไร 666

วิเคราะห์อัตราส่วนกำไร 672

วิเคราะห์งบการเงิน 674

Section 5 วิเคราะห์งบต้นทุนผลิตของกิจการอุตสาหกรรม 681

ต้นทุนผลิตภัณฑ์ 682

วงจรการบันทึกบัญชี 685

กระบวนการบันทึกบัญชี 686

ระบบบัญชีอุตสาหกรรม 690

Contents

งบต้นทุนผลิต 693

งบกำไรขาดทุน 697

งบแสดงฐานะการเงิน 700

การวิเคราะห์งบต้นทุนผลิตและต้นทุนขาย 702

Section 6 วิเคราะห์งบการเงินกับการตรวจสภาพกิจการของกรมสรรพากร 714

การตรวจสภาพกิจการ 716

การวิเคราะห์งบการเงินในการตรวจสภาพกิจการ 717

อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ 726

การวิเคราะห์อัตราร้อยละ 731

Section 7 การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด 737

การวิเคราะห์โครงสร้างงบการเงิน 738

การวิเคราะห์การเจริญเติบโตหรือแนวโน้ม 745

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน 751

อัตราส่วนในการก่อหนี้ 762

การวิเคราะห์อัตรส่วนผลตอบแทนเงินสด 772

Section 1

มองงบการเงินแบบมืออาชีพ

ในการจัดทำบัญชีของกิจการแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีหรือแต่ละปีจะต้องมีการสรุปผลการดำเนินกิจการไม่ว่าจะเป็นฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายใน 12 เดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชี และปิดบัญชีทุกรอบ 12 เดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อน เว้นแต่

1. เมื่อได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชีหรือสารวัตรบัญชีให้เปลี่ยนรอบปีบัญชีแล้วอาจปิดบัญชีก่อนครบรอบ 12 เดือนก็ได้

2. ในกรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีประกอบธุรกิจเป็นประจำ มีสถานประกอบการหลายแห่งให้ปิดบัญชีพร้อมกับสำนักงานใหญ่

การจัดทำงบการเงิน

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และกิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร ต้องจัดทำงบการเงินและยื่นงบการเงินดังกล่าวต่อสำนักงานกลางบัญชีหรือสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ภายใน 5 เดือนนับแต่วันปิดบัญชี สำหรับกรณีของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยให้ยื่นภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ ทั้งนี้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นทำให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ อธิบดีอาจพิจารณาสั่งให้ขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีได้

"งบการเงิน" หมายถึง รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการไม่ว่าจะรายงานโดยงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสด งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบประกอบหรือหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายอื่นซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน

งบการเงินตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 จึงประกอบด้วย

1. งบแสดงฐานะการเงิน (Financial Statement)
2. งบกำไรขาดทุนและงบกำไรสะสม (Income Statement)
3. งบกระแสเงินสด (Statement of Cash Flows)
4. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น (Statement of Changes In Equity)
5. งบประกอบหรือหมายเหตุประกอบงบการเงิน (Explanatory Notes)

งบการเงินที่จัดทำขึ้นนั้นจะต้องมีรายการย่อตามที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี เว้นแต่กรณีที่ได้มีกฎหมายเฉพาะกำหนดเพิ่มเติมจากรายการย่อของงบการเงินที่อธิบดีกำหนดไว้แล้ว ให้ใช้รายการย่อตามที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะนั้น งบการเงินจะต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีทุน สินทรัพย์ หรือรายได้รายการใดรายการหนึ่งหรือทุกรายการไม่เกินที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ส่วนประกอบของงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ได้กำหนดให้งบการเงินที่สมบูรณ์จะต้องประกอบด้วย

1. งบแสดงฐานะการเงิน
2. งบกำไรขาดทุน
3. งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ
4. งบกระแสเงินสด
5. นโยบายการบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

หลักการบัญชีที่สำคัญ

การประกอบธุรกิจต้องมีการจัดทำบัญชี ดังนั้น การบัญชีหมายถึง การนำรายการและเหตุการณ์ทางการเงินมาจดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผลและวิเคราะห์ตีความหมายอย่างมีหลักเกณฑ์ การเก็บรวบรวม บันทึก จำแนกและทำสรุปผล

ข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปของตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือการให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการงานทั่วไปของบัญชีมีดังนี้

1. การวางระบบบัญชี
2. การวัดผลการดำเนินงาน
3. การตรวจสอบข้อมูล
4. การจัดทำรายงานพิเศษ
5. การจัดวางและประเมินผลระบบควบคุมภายในหน่วยงาน
6. การวิเคราะห์ตีความข้อมูล
7. การจัดทำวิธีการบันทึกรายการพิเศษต่างๆ
8. การจัดทำรายงาน

ในวงการวิชาชีพการบัญชีได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีขึ้นมาเพื่อให้การจัดทำบัญชีได้มีมาตรฐานเดียวกันและเป็นที่ยอมรับและรับรองทั่วไป ฝ่ายบริหารจะสามารถใช้ข้อมูลทางการเงินให้เป็นประโยชน์ต่อกิจการของตนเองตามที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด ลักษณะขั้นมูลฐานของการบัญชีการเงิน ได้แก่ สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของกิจการ รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไร (ขาดทุน) สุทธิ ทั้งนี้ จะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมหรือข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชีเป็นสำคัญ ข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชีเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดทำงบการเงิน ซึ่งจะถูกกำหนดขึ้นจากการประมวลผลจากหลักและวิธีการปฏิบัติ ข้อสมมติขั้นมูลฐานของการบัญชีมีดังนี้

1. หลักการใช้หน่วยเงินตราในการบัญชี
2. หลักความเป็นหน่วยงานของกิจการ
3. หลักการใช้หลักฐานอันเที่ยงธรรม
4. หลักรอบเวลา
5. หลักการดำรงอยู่ของกิจการ
6. หลักราคาทุน
7. หลักการเกิดขึ้นของรายได้
8. หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้
9. หลักเงินค้าง
10. หลักโดยประมาณ
11. หลักความสม่ำเสมอ
12. หลักการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

งบแสดงฐานะการเงิน (Financial Statement)

เป็นรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ขึ้นอยู่กับนโยบายของกิจการ โดยปกติแล้วจะต้องจัดทำไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง (กิจการอาจจัดทำเดือนละครั้งก็ได้ขึ้นอยู่กับนโยบายการบริหารงานของกิจการ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารงาน) งบแสดงฐานะการเงินจะแสดงให้ทราบถึงสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของกิจการ เมื่อสิ้นงวดบัญชีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องจัดทำงบการเงินตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องจัดทำงบการเงิน

พร้อมทั้งนำงบการเงินดังกล่าวให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำงบการเงินตามกฎหมายดังกล่าวประกอบไปด้วย

1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน (Juristic Partnership)
2. บริษัทจำกัด (Company Limited)
3. บริษัทมหาชนจำกัด (Listed Company)
4. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย (Incorporated under Foreign Laws and Carrying on Business In Thailand)
5. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร (Joint Venture)

เมื่อผู้ประกอบการได้มีการดำเนินธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการมาได้ระยะเวลาหนึ่งจะต้องมีการวัดผลการดำเนินงาน แสดงฐานะการเงินของกิจการว่าเมื่อรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมาเกิดอะไรขึ้นกับกิจการ งบแสดงฐานะการเงินจึงเป็นรายงานที่แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อแสดงให้ทราบถึงฐานะของสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของกิจการ งบแสดงฐานะการเงินจึงมีรายการที่สำคัญคือ

1. สินทรัพย์ (Assets)

หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ทรัพยากรดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งกิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากทรัพยากรนั้นในอนาคต ซึ่งศักยภาพของสินทรัพย์ในการก่อให้เกิดกระแสเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดแก่กิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม อาจอยู่ในรูปของ

การผลิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมดำเนินงานหรือความสามารถในการแปลงให้เป็นเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสด หรือความสามารถลดกระแสเงินสดจ่าย

2. หนี้สิน (Liabilities)

หมายถึง ภาระผูกพันในปัจจุบันของกิจการ ภาระผูกพันดังกล่าวเป็นผลของเหตุการณ์ในอดีตซึ่งการชำระภาระผูกพันนั้นคาดว่าจะส่งผลให้กิจการสูญเสียทรัพยากรที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ อันเป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบที่กิจการต้องปฏิบัติตามที่ตกลงไว้ ซึ่งภาระผูกพันดังกล่าวอาจมีผลทางกฎหมายเนื่องจากเป็นสัญญาผูกมัดหรือเป็นข้อบังคับตามกฎหมาย

3. ส่วนของเจ้าของ (Owner's Equity)

หมายถึง ส่วนได้เสียคงเหลือในสินทรัพย์ของกิจการหลังจากหักหนี้สินทั้งสิ้นออกแล้ว ซึ่งส่วนของเจ้าของกิจการดังกล่าวรวมถึงเงินทุนที่ได้จากผู้ถือหุ้น กำไรสะสมสำรองที่จัดสรรจากกำไรสะสมและสำรองการปรับปรุงเพื่อการรักษาระดับทุน

บริษัท เงินสด จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน	
เงินสด	4,000,000
เงินลงทุนชั่วคราว	11,000,000
ลูกหนี้การค้า	10,000,000
สินค้าคงเหลือ	40,000,000
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	5,000,000
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	70,000,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	
เงินลงทุนในบริษัทร่วม	12,000,000
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3,000,000
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	10,000,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	1,000,000
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	26,000,000
รวมสินทรัพย์	96,000,000

หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

หนี้สินหมุนเวียน

เงินเบิกเกินบัญชี	4,000,000
เจ้าหนี้การค้า	6,000,000
เงินกู้ยืมระยะสั้น	8,000,000
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	1,000,000
รวมหนี้สินหมุนเวียน	19,000,000

หนี้สินไม่หมุนเวียน

เงินกู้ยืมระยะยาว	5,000,000
รวมหนี้สิน	24,000,000

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ทุนที่ออกและชำระแล้ว	60,000,000
กำไรสะสม	12,000,000
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	72,000,000
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	96,000,000

งบแสดงฐานะการเงินประกอบด้วย

1. สินทรัพย์ (Assets) หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนอันมีมูลค่าที่สามารถประมาณค่าได้เป็นตัวเงิน ซึ่งบุคคลหรือกิจการเป็นเจ้าของ ได้แก่ กรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ สิทธิเรียกร้อง มูลค่าที่ได้มา รายจ่ายที่ก่อให้เกิดสิทธิ และรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีต่อไป

2. หนี้สิน (Liabilities) หมายถึง พันธะผูกพันกิจการอันเกิดจากรายการค้า การกู้ยืมหรือจากการอื่น ซึ่งต้องชำระคืนในภายหน้าด้วยทรัพย์สินหรือบริการ

3. ส่วนของเจ้าของ (Owner's Equity) หมายถึง ส่วนได้เสียที่เจ้าของมีอยู่ในทรัพย์สินของกิจการ ซึ่งมีค่าเท่ากับสินทรัพย์หักหนี้สิน ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ส่วนของเจ้าของ = สินทรัพย์ - หนี้สิน

= 96,000 - 24,000

= 72,000

สมการบัญชี (The Accounting Equation)

เมื่อกิจการมีรายการค้าเกิดขึ้น กิจการจะต้องนำรายการนั้นไปบันทึกบัญชีในสมุดบัญชีต่างๆ ของกิจการ ผลของการบันทึกรายการบัญชีทั้งด้านเดบิต (Debit) และเครดิต (Credit) ด้วยจำนวนเงินที่เท่ากันตามหลักบัญชีคู่ จะทำให้เกิดสมการบัญชีดังนี้

สินทรัพย์ = หนี้สิน + ส่วนของเจ้าของ

ผลของรายการค้า

การบันทึกบัญชีจากรายการค้าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานจะต้องพิจารณาจากสมการบัญชีดังกล่าว เราจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์รายการค้าเพื่อช่วยให้การบันทึกบัญชีได้รวดเร็วขึ้น

ตัวอย่าง

1) วันที่ 1 มกราคม 2560 นายวินัยนำเงินสดมาลงทุน 120,000 บาท ผลของรายการค้าจะเป็นดังนี้

สินทรัพย์	=	**หนี้สิน**	+	**ส่วนของเจ้าของ**
120,000	=	0	+	120,000

2) วันที่ 2 มกราคม 2560 นายวินัยได้กู้ยืมเงินจากธนาคาร 40,000 บาท ผลของรายการค้าจะเป็นดังนี้

สินทรัพย์	=	**หนี้สิน**	+	**ส่วนของเจ้าของ**
120,000	=	0	+	120,000
40,000	=	40,000	+	0
160,000	=	40,000	+	120,000

วันที่ 7 มกราคม 2560 นายวินัยซื้อเครื่องใช้สำนักงาน 12,000 บาท ผลของรายการค้าจะเป็นดังนี้

สินทรัพย์	=	**หนี้สิน**	+	**ส่วนของเจ้าของ**
เงินสด + เครื่องใช้สำนักงาน	=	เจ้าหนี้เงินกู้	+	ทุน-นายวินัย
120,000	=	0	+	120,000
40,000	=	40,000	+	0
-12,000 + 12,000	=	0	+	0
148,000 + 12,000	=	40,000	+	120,000

งบกำไรขาดทุน
(Income Statement of Profit and Loss Statement)

เมื่อกิจการดำเนินงานมาได้ระยะเวลาหนึ่งหรือภายใน 1 รอบระยะเวลาบัญชีจะต้องมีการวัดผลการดำเนินกิจการว่า มีความสำเร็จมากน้อยเพียงใดโดยการจัดทำงบกำไรขาดทุนขึ้นมา งบกำไรขาดทุนจึงเป็นงบแสดงผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับงวดเวลาหนึ่ง เพื่อสรุปให้เห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบรายได้กับค่าใช้จ่ายของงวดเวลานั้นแล้วจะมีผลกำไรหรือขาดทุนสุทธิเท่าใด ในการวัดผลการดำเนินงานของกิจการจะเป็นการนำรายได้และค่าใช้จ่ายของกิจการมาเปรียบเทียบกันสรุปได้ดังนี้

รายได้ - ค่าใช้จ่าย = กำไรสุทธิ / ขาดทุนสุทธิ

เงื่อนไขของการเปรียบเทียบรายการรายได้และค่าใช้จ่าย คือ

ก. รายได้ > ค่าใช้จ่าย = กำไรสุทธิ

ข. รายได้ < ค่าใช้จ่าย = ขาดทุนสุทธิ

งบกำไรขาดทุนประกอบด้วย

1. รายได้ (Income/Revenue) หมายถึง การเพิ่มขึ้นในทรัพย์สินสุทธิของกิจการ อันเนื่องมาจากการขายสินค้าหรือบริการ มูลค่าที่คิดเป็นตัวเงินของสินค้าหรือบริการที่โอนจากธุรกิจไปให้แก่ลูกค้าระหว่างงวดใดงวดหนึ่ง

2. ค่าใช้จ่าย (Expenses) หมายถึง ต้นทุนของสินค้าหรือบริการส่วนที่หักออกจากรายได้ในรอบระยะเวลาดำเนินงานงวดหนึ่ง

3. กำไรสุทธิ (Net Income) หมายถึง รายได้ของงวดเวลาหนึ่งที่คงเหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ขาดทุนสุทธิ (Net Loss) หมายถึง ค่าใช้จ่ายส่วนที่เกินกว่ารายได้ของงวดเวลาหนึ่ง

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องจัดทำงบการเงินเพื่อแสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการ โดยการนำรายได้มาหักออกจากค่าใช้จ่าย รายได้และการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ให้คำจำกัดความรายได้และการรับรู้รายได้ไว้ดังนี้

รายได้ (Revenue) หมายถึง กระแสเข้าของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ (Inflow of Economic Benefit) ก่อนหักค่าใช้จ่าย ที่กิจการได้รับหรือค้างรับในรอบระยะเวลาบัญชีซึ่งเกิดขึ้นจากกิจกรรมตามปกติของกิจการ เมื่อกระแสเข้านั้นส่งผลให้ส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินทุนที่ได้รับจากผู้มีส่วนร่วมในส่วนของเจ้าของกิจการ เงินที่กิจการเรียกเก็บแทนบุคคลที่สาม

การรับรู้รายได้ (Revenue Recognition) หมายถึง การรวบรวมรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงบกำไรขาดทุน ดังนั้น เมื่อกิจการมีการรับรู้รายได้จะต้องปฏิบัติ คือจะต้องนำรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีนั้นไปบันทึกบัญชีเป็นรายได้ และนำรายได้ดังกล่าวไปคำนวณกำไรสุทธิในงบกำไรขาดทุน การรับรู้รายได้ของธุรกิจมีดังต่อไปนี้

1. การรับรู้รายได้ของธุรกิจขายสินค้า

การรับรู้รายได้จากการขายสินค้าจะต้องเข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขครบทุกข้อดังนี้

1. กิจการได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่เป็นสาระสำคัญของความเป็นเจ้าของสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้ว

2. กิจการไม่เกี่ยวข้องในการบริหารสินค้าอย่างต่อเนื่องในระดับที่เจ้าของพึงกระทำ หรือไม่ได้ควบคุมสินค้าที่ขายไปแล้วทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. กิจการสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ

4. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการบัญชีนั้น

5. กิจการสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้นมาจากรายการบัญชีนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ

2. การรับรู้รายได้ของธุรกิจให้บริการ

การรับรู้รายได้จากการให้บริการจะต้องเข้าหลักเกณฑ์เงื่อนไขครบทุกข้อดังนี้

1. กิจการสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ

2. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการบัญชีนั้น

3. กิจการสามารถวัดขั้นความสำเร็จของรายการบัญชี ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินได้อย่างน่าเชื่อถือ

4. กิจการสามารถวัดมูลค่าของต้นทุนได้อย่างน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วและที่จะเกิดขึ้นเพื่อทำให้รายการบัญชีนั้นเสร็จสมบูรณ์

3. การรับรู้รายได้ค่าดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล

การรับรู้รายได้ค่าดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผลที่เกิดจากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ของกิจการ จะรับรู้รายได้เมื่อเข้าเงื่อนไขครบทุกข้อดังนี้

1. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการบัญชีนั้น

2. กิจการสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือ

3. การรับรู้รายได้อื่นของดอกเบี้ย ค่าสิทธิ และเงินปันผล จะปฏิบัติ

การรับรู้รายได้ดังต่อไปนี้

3.1 รับรู้รายได้ค่าดอกเบี้ย

รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์

3.2 รับรู้รายได้ค่าสิทธิ

รับรู้ตามเกณฑ์คงค้างซึ่งเป็นไปตามเนื้อหาของข้อตกลงที่เกี่ยวข้อง

3.3 รับรู้รายได้เงินปันผล

รับรู้เมื่อผู้ถือหุ้นมีสิทธิได้รับเงินปันผล

การรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชี

ตามหลักการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีแล้ว การรับรู้รายได้เพื่อประโยชน์ในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้นจะรับรู้รายได้โดยเกณฑ์คงค้าง การรับรู้รายได้ของธุรกิจขายสินค้าและให้บริการจะต้องรับรู้รายได้ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น แต่ธุรกิจขายสินค้าและให้บริการมีความหลากหลายในการดำเนินธุรกิจ ทำให้ปัญหาในการรับรู้รายได้อาจจะแตกต่างจากธุรกิจทั่วไปได้ การรับรู้รายได้ของธุรกิจขายสินค้าและให้บริการบางประเภทตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 ของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์มีดังต่อไปนี้

ธุรกิจขายสินค้า	การรับรู้รายได้
1. การขายสินค้า แต่ยังไม่ส่งมอบ	1. เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ดังนี้ ก. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่กิจการจะส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ ข. สินค้านั้นพร้อมที่จะส่งมอบให้กับผู้ซื้อ ค. ผู้ซื้อมีคำสั่งเลื่อนเวลาการส่งมอบ ง. เงื่อนไขการชำระเป็นไปตามปกติ
2. การขายสินค้ามีเงื่อนไข	
2.1 การติดตั้งและตรวจสอบ	2.1 ผู้ซื้อยอมรับสินค้า และการติดตั้งเสร็จสิ้นลง หรือเมื่อผู้ซื้อยอมรับสินค้าเมื่อ ก. การติดตั้งที่ง่าย ข. เพื่อการยืนยันตามสัญญา
2.2 ผู้ซื้อสามารถคืนสินค้าได้	2.2 เมื่อผู้ซื้อยอมรับสินค้า หรือเมื่อระยะเวลาคืนสินค้าสิ้นสุดลง
2.3 การฝากขาย	2.3 เมื่อผู้รับฝากขายได้ขายสินค้าให้กับบุคคลที่สาม
2.4 จ่ายเงินเมื่อส่งมอบสินค้า	2.4 เมื่อส่งมอบสินค้าและได้รับเงินสด

ธุรกิจขายสินค้า	การรับรู้รายได้
3. การขายสินค้าจะส่งมอบเมื่อผู้ซื้อชำระเงินครบถ้วน	3. เมื่อส่งมอบสินค้าหรือเมื่อได้รับเงินมัดจำส่วนใหญ่ ซึ่งกิจการมีสินค้าอยู่ในครอบครองและพร้อมที่จะส่งมอบ
4. การขายตามสั่ง ซึ่งยังไม่มีอยู่ในครอบครอง	4. เมื่อส่งมอบสินค้า
5. การขายสินค้าโดยมีสัญญาซื้อคืน	5. ได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนไปให้ผู้ซื้อแล้ว
6. การขายสินค้าให้ตัวกลาง	6. ได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของไปแล้ว แต่หากผู้ซื้อทำหน้าที่เป็นตัวแทนเท่านั้นให้ถือเป็นการฝากขาย
7. ค่าสมาชิกสิ่งตีพิมพ์และรายการที่คล้ายคลึง	7. โดยวิธีเส้นตรงตลอดอายุการเป็นสมาชิก
8. การขายตามสัญญาผ่อนชำระ	8. ณ วันที่ขายไม่รวมดอกเบี้ยและเป็นมูลค่าปัจจุบันของสิ่งตอบแทน และรับรู้ดอกเบี้ยตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดขึ้น

ธุรกิจขายสินค้า	การรับรู้รายได้
9. การขายอสังหาริมทรัพย์	9. เมื่อผู้ขายได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนไปให้ผู้ซื้อแล้ว

ธุรกิจให้บริการ	การรับรู้รายได้
1. ค่าติดตั้ง	1. ตามขั้นความสำเร็จของงานบริการ
2. ค่าบริการที่รวมอยู่ในราคาขายสินค้า	2. ทยอยรับรู้รายได้ตลอดระยะเวลาที่มีการให้บริการ ในรูปของรายได้รอการตัดบัญชี
3. ค่านายหน้าโฆษณา	3. ได้เผยแพร่สู่สาธารณชน
4. ค่านายหน้าจากการผลิตสื่อ	4. ตามขั้นความสำเร็จของงาน
5. ค่านายหน้าประกันภัย	5. เมื่อวันที่กรมธรรม์ใหม่มีผลบังคับหรือวันที่ต่ออายุ
6. ค่าธรรมเนียมการให้บริการทางการเงิน 6.1 ถือเป็นส่วนหนึ่งของอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของเครื่องมือทางการเงิน ก. ค่าธรรมเนียมจากการออกหรือได้มาซึ่งเครื่องมือทางการเงินที่เป็นเงินลงทุนของกิจการ	6. รับรู้รายได้จากค่าธรรมเนียมการให้บริการทางการเงินดังนี้ ก. บันทึกรอการตัดบัญชีและทยอยรับรู้เพื่อปรับปรุงผลตอบแทนที่แท้จริง

ธุรกิจให้บริการ	การรับรู้รายได้
ข. ค่าธรรมเนียมผูกพันวงเงินจากการประกันวงเงินที่จะให้กู้	ข. ณ วันที่ข้อผูกพันวงเงินสิ้นสุดลง
6.2 ค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นเมื่อมีการให้บริการ	
ก. ค่าธรรมเนียมเรียกเก็บจากการจัดการเงินกู้	ก. เมื่อมีการให้บริการ
ข. ค่าธรรมเนียมผูกพันวงเงินกู้	ข. ตลอดระยะเวลาที่ข้อผูกพันนั้นมีผลบังคับใช้
6.3 ค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นเมื่อมีการดำเนินงานที่สำคัญกว่าการดำเนินงานอื่น	6.3 เมื่อการดำเนินการที่สำคัญสิ้นสุดลง
7. ค่าผ่านประตู	7. เมื่องานเสร็จสิ้นลง หากมีการแสดงหลายประเภทให้ปันส่วนให้กับการแสดงแต่ละประเภทตามเกณฑ์ที่เหมาะสม
8. ค่าเล่าเรียน	8. ตลอดระยะเวลาที่มีการสอน
9. ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าใช้บริการและค่าบำรุงสมาชิก	9. สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้
10. สิทธิในการเป็นผู้แทนจำหน่าย	10. รับรู้รายได้ค่าสิทธิในการเป็นผู้แทนจำหน่าย ดังนี้

ธุรกิจให้บริการ	การรับรู้รายได้
ก. การจัดหาอุปกรณ์และสินทรัพย์อื่นให้ ข. การให้บริการเริ่มแรกและในเวลาต่อมา ค. ค่าสิทธิในการเป็นผู้แทนจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง	ก. เมื่อมีการส่งมอบสินทรัพย์หรือโอนกรรมสิทธิ์ ข. รับรู้ค่าสิทธิเป็นรายได้เมื่อให้บริการ ค. จากการให้ผู้แทนใช้สิทธิหรือรับบริการตามสัญญาอย่างต่อเนื่อง
11. ค่าธรรมเนียมในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์	11. ตามขั้นความสำเร็จของการพัฒนาโปรแกรม
12. รับเหมาก่อสร้าง	12. ตามขั้นความสำเร็จของงานก่อสร้าง